

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Herfst 2023

Brabantse Wal en Kalmthoutse Heide

Valse Vrienden worden volwassen

125-jarig jubileum

Natuur in een Vinexwijk (10)

Winst en Verlies

In de levensgang van een vereniging kennen we winst en verlies, beter bekend als lief en leed.

Zo ook in onze vereniging. Recent hebben we een dierbaar lid verloren. Op 21 augustus jongstleden is Rinus Sommeijer overleden. Rinus was een bijzondere man. Hij was veel meer dan 'specialist op het gebied van bijen': hij toonde zich zeer betrokken bij onze vereniging en had een warme belangstelling voor de mensen om zich heen.

Zijn ziekte heeft hem er niet van weerhouden om actief deel te nemen aan activiteiten zoals ALV's, lezingen en onlangs nog de deelname aan het afdelingsweekend in West-Brabant. Hij had daarvoor een excursieleider geregeld en beloofde een stukje te schrijven voor de Convo. Alsof het een race tegen de tijd was stuurde hij het vrijwel meteen na thuiskomst al in en u kunt het lezen in deze editie. Zijn bevoegenheid klinkt duidelijk in de tekst door. We zullen Rinus missen en wensen Leni veel sterkte toe in de komende periode.

'Winst en verlies' doet denken aan 'winst- en verliesrekening', wat weer doet denken aan financieel beleid en beheer. Dat brengt me op de noodzaak om een opvolger te vinden voor onze huidige penningmeester. Het zou fijn zijn als we die op korte termijn kunnen vinden. Een goede opvolger voorkomt verlies voor onze vereniging, letterlijk en figuurlijk. En dat is winst.

Foto: Frans Coolen

Voorpagina: Rouwende gouden tor (*Oxythyrea funesta*)
op Heggenroos (*Rosa corymbifera*)
foto: Jan Franzen

Inhoud

- 2 Winst en Verlies
- 3 Weekend Brabantse Wal en Kalmthoutse Heide
- 6 Valse Vrienden worden volwassen
- 7 125-jarig jubileum
- 8 Activiteiten plantenwerkgroep
- 9 Natuur in een Vinexwijk (10)
- 11 Activiteiten afgelopen periode
- 13 Activiteiten komende periode
- 14 Excursies op de 3e maandag van de maand
- 15 Nachtvlienderproject
Aankondiging weekend 2024
- 16 Penningmeester gezocht
Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat Utrecht, Vleuten, De Meern, IJsselstein, Nieuwegein, Maarsse, De Bilt, Bilthoven, Houten en Vianen

Voorzitter: Frans Coolen;

voorzitter@utrecht.knnv.nl

Secretaris: Paul Raadschelders;

secretaris@utrecht.knnv.nl

Ledenadministratie: Paul Raadschelders;

ledenadministratie@utrecht.knnv.nl

Penningmeester: Maarten Drost;

penningmeester@utrecht.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris: Renee Lommen;

activiteiten@utrecht.knnv.nl

Webmaster: Cockie Streng;

webmaster@utrecht.knnv.nl

Redactie: Paul Damoiseaux;

redactie@utrecht.knnv.nl

Plantenwerkgroep: Richard Janzen;

plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl

Vogelwerkgroep: Menko Vlaardingerbroek;

vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl

Erelid:

Mevr. P. Bouwmeester-Bels

Website: www.utrecht.knnv.nl

Weekend Brabantse Wal en Kalmthoutse Heide

door Rinus Sommeijer en Renee Lommen

In het weekend Drentsche AA van 2022 was al snel besloten: we gaan de volgende keer naar de Brabantse Wal. Het verblijfadres was meteen geboekt. Maar dat viel tegen. Er werd maar geen bevestiging gestuurd. Bij informatie bleken ze ons helemaal te zijn vergeten en was de ruimte inmiddels volgeboekt. Paul Damoiseaux vond een alternatief vlak over de grens in het Vlaamse: De Greefshoeve in Kalmthout, op loopafstand van de Kalmthoutse heide. Dat bleek een prima, ruim huis met alle voorzieningen. In een mum van tijd hadden zich 20 deelnemers aangemeld. Met een aantal stapelbedden was er voor iedereen een slaapplek. Voor Rinus en Leni Sommeijer was er beneden een ruime kamer beschikbaar. Het enige nadeel: we zaten wat verder van de excursies af.

Start wandeling Kalmthoutse heide
foto: Frans Coolen

Vrijdag 30 juni

Na een voedzame en lekkere soep verzorgd door Lia Oosterwaal, gingen we 's avonds de Kalmthoutse hei verkennen. We liepen vanuit de parkeerplaats het bos in. Het duurde even voor we het juiste pad gevonden hadden. Plotseling zag een aantal mensen bij een boom een Gladde slang, die vrij langzaam dekking zocht. Heel bijzonder!

Gladde slang
foto: Maarten Drost

Daarna vervolgden we onze wandeling door het mooie gebied. Het was nog wat aan de vroege kant om nachtzwaluwen te zien en voor de meeste mensen was het genoeg geweest en zij gingen terug naar de Greefshoeve. Een paar mensen bleven nog even op een bank zitten wachten. En ja, na enige tijd, het geluid van een nachtzwaluw en niet lang daarna zagen we er een dichtbij overvliegen.

Op de uitkijk voor Nachtzwaluwen
foto: Paul Raadschelders

Zaterdag 1 juli

Bezoek aan Fort De Roovere, Halsteren

Zaterdag 1 juli 2023 hadden we een eerste excursie op de Brabantse Wal, in het bijzonder om insecten te zien. De excursie stond onder leiding van Chiel Jacobusse. Chiel was jarenlang hoofd ecologie en kwaliteitszorg bij Het Zeeuwse Landschap en de grote stimulator voor veel ecologische projecten van HZL. Rinus had vrijdagavond een vijftal boeken van de Fauna Zeelandica ter inzage op tafel gelegd, ook het pas uitgekomen boek van Chiel: 'Zeeuwse Natuurbelevissen, terugblik in woord en beeld op 40 jaar natuurbescherming'.

Toen we zaterdagmorgen bij Fort De Roovere aankwamen was het koud en miezerig, in feite super ongunstig weer voor deze excursie. In zijn testbezoek van een week eerder had Chiel al wel veel insectensoorten waargenomen.

Chiel Jacobusse geeft determinatiekenmerken
foto: Rinus Sommeijer

Vanonder de paraplu's konden we in ieder geval om te beginnen enkele interessante planten zien waar Chiel leuke verhalen en determinatiekenmerken bij gaf. Hierbij waren Vogelwikke, Helmkruid, Bijvoet, Hazepootje, Leeuwetand, Klein streepzaad etc.

Lopend door de droge buitengracht naar de binnenste fortgracht kwamen we al enkele regenvaste insecten tegen, o.a. een Grauwe schildwants, Mijterwants, Smeewortelaardvlo.

De Mozesbrug is een droge passage dwars door de binnengracht met water links en rechts op schouderhoogte. We zagen andere wantsensoorten, o.a. de talrijke Schaatsenrijder. De verschillende juveniele stadia hiervan 'schaatsten' evenals de adulten over het wateroppervlak.

We zagen de groene Vedermug (= Dansmug) boven het water en het bekende Schrijvertje. We leerden over het Waterleliehaantje, een interessante waterleliebladaardvlo soort, een klein kevertje dat met gespecialiseerde springpoten de lucht in kan schieten. Sommige aardvlosoorten zijn aan een enkele plant gebonden. Maar vaak kun je de specifieke soort alleen microscopisch vaststellen. Het Waterleliemotje is hier ook aanwezig. Dit kan een geduchte plaag voor tuinvijverhouders zijn. De rupsen boren het vijverfolie lek.

Phegeavlinder
foto: Renee Lommen

Aan de andere kant van de binnengracht was een begroeiing met hoge eiken, Amerikaanse vogelkers en Adelaarsvarens. We waren allemaal gespitst op het zien van de Phegeavlinder. Nou die was er ook. Deze soort is alleen op een paar plekken in Nederland algemeen. Ondanks de regen hebben we allemaal kunnen genieten van de schoonheid van deze vlinder. *Amata phegea* is een dagactieve nachtvlinder van de familie van de spinneruilen en de onderfamilie beervlinders. Hier zagen enkele groepsliden ook nog net even de Rossewoelmuis, met zijn kenmerkend rossig haar.

De larven van de bladmineerders die kenmerkende mijnen tunnelen in bladeren, waren uiteraard niet voor ons verborgen. We zagen mineergangen van de Kastanje- en Hulstmineermot

en van de Blaasmineerder op eik (de laatste dus niet met een serpentinevormige graafgang maar met een blaasvormige 'mijn' onder het bovenste bladerpitheel).

Ook de 'gallen' konden zich niet voor ons verbergen: volop aardappelgallen lagen onder de eiken op de grond en gallen van de Eikengalwesp. De gallen op eik zijn meestal gevormd door galwespen en die op wilg meestal door galmuggen of galbladwespen.

We zagen langs het pad nog een opvallende sluipwesp en op de stam van een eikenboom een juveniel van de Boomsprinkhaan.

Juveniel Boomsprinkhaan
foto: Rinus Sommeijer

Op een bloeiende Jacobskruiskruidplant zagen we onze enige bijensoort: de Kruiskruidzandbij (*Andrena denticulata*). Dit donker stevig gevormd bijtje, gespecialiseerd op composieten, liet zich door de kou en de regen rustig bekijken en fotograferen.

Kruiskruidzandbij
foto: Rinus Sommeijer

Bezoek aan de Volksabdij te Hoogerheide

Rond 12:00 uur gingen we naar de Volksabdij. De regen kreeg hier de vorm van flinke stortbuien. Chiel slaagde er toch nog in om ons een paar interessante soorten te laten zien.

Onder de Lindebomen en op de muur van een naastgelegen stenen schuurtje zaten grote aantallen van de Vuurwants. Die paren in hun opvallende 'touwtrekhouding' die dagenlang lijkt te duren. Ook de vijf verschillende juveniele vormen (die we bij wantsen 'nymfen' noemen) waren volop aanwezig. Op de rodon-dendronstruiken vonden we juvenielen van de Rodondendroncicade, kleine springertjes met stiletvormige zuignuit, evenals de wantsen behorend tot de groep van de snavelinsecten. De stortbuien werden nog heviger en het was een wonder dat we al wandelend een interessante muizensoort tegenkwamen, met de kop uit zijn holletje stekend: de Bosmuis met de opvallende oren. Hij wordt ook wel Kangeroemuis genoemd i.v.m. zijn lange springpoten.

Bosmuis
foto: Tiny Scholtens

Toch nog even bij het meertje gekeken naar alle kikkers en andere beesten en planten.

Toon Vernooij, met een interesse voor insecten, zag op de laven-del voor ons mooie groepsverblijf in Kalmhout het Rozemarijnhaantje. Chiel had ons nog opgedragen thuis in onze eigen kruidentuin te zoeken naar deze soort en die te vergelijken met het superkleurrijke Leliehaantje.

Dankzij onze leuke en deskundige gids was het, ondanks de miezer en de stromende regen die zaterdag, nog een bijzonder interessante excursie.

Voor het avondeten haalden we zoals gebruikelijk eten bij de chinees. Zaterdagavond bleven we in ons verblijf; een gezamenlijke wandeling vanuit het Bijenmuseum zat er niet meer in.

Zondag 2 juli

We gaan op pad met Petra van de Wiel (KNNV afdeling Roosendaal) in Halterslaag in de buurt van Ossendrecht; een oud poldergebied aan de voet van de Brabantse Wal.

Met Petra van de Wiel in Halterslaag
foto: Renee Lommen

De Brabantse Wal is een opvallende bult en een geologisch wonder: een steilrand met een hoogteverschil van dik twintig meter en grondlagen tot uit de ijstijd. Een abrupte overgang van hooggelegen zandgrond naar laaggelegen polderklei.

Het gebied ligt op de overgang van hoge zandgronden naar lage kleigronden. Oorspronkelijk stond hier zo'n 6m veen. Vanaf de 80-jarige oorlog is die veenlaag tot op het zand afgegraven. De turfjes werden geëxporteerd tot naar Engeland toe: Londen werd verwarmd op deze turfjes. De maat van de turfjes is hier bepaald en werd in alle andere ontginningen in Nederland overgenomen. Petra komt hier bijna wekelijks om te inventariseren.

De excursie duurde 2 á 2,5 uur. Na enig zoeken vonden we toch de rups van de Koninginnenpage. Na de lunch ter plaatse vertrok iedereen huiswaarts (of naar eigen bestemming).

Nine Ebben heeft gedurende het weekend enkele waarnemingen genoteerd:

30 juni-Kalmthoutseheide: Gladde slang.

1 juli-Fort de Roovere: Middelste bonte specht, Kleine roetbij, nimf van Grauwe schildwants, Phegeavlinder.

1 juli-Volksabdij: Bessenschildwants, Bruinblauwtje, Zebrarups, Gewone pantserjuffer, Tengere pantserjuffer, Azuurjuffer, Gewone oeverlibel, rups van Tweestreepvoorjaarsuil.

2 juli-Halsterslaag: Moerashertshooi, Trekrus, Kruipende ganzekrik, Veelstengelige waterbies, Galigaan, uitgebloeide Spaanse ruiter, Vuurlibel.

Foto's van het weekend bekijken?

Zie: utrecht.knnv.nl/links/

Valse vrienden worden volwassen

door Wessel Meijer

Deze zomer is een sterk uitgebreide en verbeterde derde versie verschenen van 'Valse vrienden', een overzicht van veelvoorkomende verwarrende plantenduo's. Dankzij een financiële bijdrage van de Gemeente Utrecht is het een professioneel gedrukt en in handzaam formaat gebonden veldgids geworden. De gids is kosteloos beschikbaar voor alle leden van KNNV afdeling Utrecht die dit voor hun veldwerk willen gebruiken. Dit artikel beschrijft wat dit 82-pagina's omvattende boekwerkje de moeite waard maakt en waarom dit in geen enkele KNNV-rugzak mag ontbreken.

Waarom nog een veldgids?

Menig beginnende maar ook de meer gevorderde florist herkent wel de situatie dat je een plantensoort hebt aangetroffen, je meteen weet welk geslacht het is (bijvoorbeeld Kaasjeskruid), en vanwege de ingesneden bladen waarschijnlijk ook dat het Vijfdelig kaasjeskruid of Muskuskaasjeskruid moet zijn. Misschien herinner je dat de onderscheidende kenmerken iets met de mate van insnijding van de bladen te maken had, de beharing van de vruchten (de kaasjes) en de vorm van de bijkelklippen. Maar ja, wat waren die verschillen ook al weer, en vooral, welke eigenschap hoort vervolgens bij welk soort. Het idee voor een veldgids was geboren.

Drie generaties valse vrienden, rechts het volwassen stadium
foto: Wessel Meijer

Drie generaties Valse vrienden

Zelf kwam ik in ieder geval vaker dan ik liefhad in zulke situaties terecht en had geen zin of gelegenheid om steeds weer de flora erbij te pakken. Ik begon voor mijzelf een spiekbriefje aan te leggen met per verwarrend duo de gemakkelijk herkenbare onderscheidende kenmerken. Zo'n tien jaar geleden vormde ik dit spiekbriefje om tot een eenvoudig geprint boekwerkje, dat ik op verzoek van medefloristen in de plantenwerkgroep heb gepresenteerd en gekopieerd. Al snel bleek dat er meer 'valse vrienden' waren dan de eerste vijftientig duo's en twee jaar later verscheen daarom een nieuwe uitgave met dubbel zoveel plantensoorten. Deze geschiedenis herhaalde zich dit jaar opnieuw, maar met het verschil dat dit de laatste keer zou zijn,

want het begon steeds meer te lijken op het overschrijven van de bestaande flora's. Deze laatste keer moet dan natuurlijk wel een echt goede versie worden. Alle zeilen werden bijgezet.

Wat is er nieuw?

Een paar dingen zijn er anders dan de vorige versies. Wat meteen opvalt is het formaat en bindwijze: kleiner voor handig gebruik in het veld en met een metalen ringband om de bladzijden 360 graden om te kunnen slaan. Het aantal opgenomen soorten is opnieuw verdubbeld naar 260. Alle beschrijvingen zijn gedubbelcheckt met meerdere (vegetatieve) flora's en gecontroleerd door externe deskundigen van Floron. Er is een uitgebreide verantwoording en geannoteerde bronnenlijst opgenomen. Misschien nog wel het belangrijkste, en met deze omvang ook erg nodig: een uitgebreide index om snel je probleemsoort te vinden. Wat hetzelfde is gebleven is dat er van elk plantenduo (en soms trio of kwartet) foto's zijn opgenomen en een beschrijving van zowel de onderscheidende vegetatieve als generatieve kenmerken. Steeds overzichtelijk op een pagina.

Vijfdelig kaasjeskruid en Muskuskaasjeskruid	
Van de zeven kaasjeskruiden zijn er twee met flink, ruim over de helft, ingesneden bladen. Beiden komen ook als tuinplant voor en verwilderen in de stad. Wat is nu welke soort. Lastig, vooral zonder bloemen of vruchten.	
Vijfdelig kaasjeskruid – <i>Malva alcea</i>	Muskuskaasjeskruid – <i>Malva moschata</i>
	
Foto: Wessel Meijer	Foto: Wessel Meijer
Onderscheidende kenmerken <ul style="list-style-type: none">Plant bovenaan met sterharenBijkelbladen elliptisch tot lancetvormigDeelvruchtjes taalBloemkroon roze, reukloosZeldzaam in rivierengebied en stad	Onderscheidende kenmerken <ul style="list-style-type: none">Plant bovenaan met enkelvoudige harenBijkelbladen lijn- tot lijnlancetvormigDeelvruchtjes behaardBloemkroon lichtroze of wit, zwak geurendVrij algemeen, ook verwilderd
Heukels: p. 458	Heukels: p. 458
Andere gelijkende soorten De overige (sporadisch) in Nederland voorkomende kaasjeskruiden, Klein kaasjeskruid - <i>Malva neglecta</i> , Groot kaasjeskruid - <i>Malva sylvestris</i> , Rond kaasjeskruid - <i>Malva pumila</i> , Kleinbloemig kaasjeskruid - <i>Malva parviflora</i> , Dessertbladen - <i>Malva verticillata</i> en Ruige heemst - <i>Malva setigera</i> , hebben allen minder diep ingesneden bladlobben.	

Pagina uit Valse vrienden

foto: Wessel Meijer

Citizen science

Ik heb Valse vrienden gemaakt omdat ik het zelf handig vind (hij zit standaard in mijn tas!), maar vooral omdat ik het leuk en leerzaam vond om te doen. Maar ik heb er ook een ander doel mee. Hopelijk motiveert dit boekwerkje de beginnende (of vergeetachtige) florist door te zetten met deze fascinerende hobby, mocht het even lastig worden. Wie weet, draagt de veldgids daarmee bij aan meer en betrouwbaardere gegevens van waarnemingen van plantensoorten, juist ook de algemenere. En hoe meer betrouwbare determinaties via de portals als waarneming.nl en verspreidingsatlas.nl worden vastgelegd, hoe beter de datasets zijn die worden gebruikt in wetenschappelijk onderzoek en beleidsadviesing. Zo'n bijdrage via vrijwilligers heet citizen science. Het zou mij erg tevreden stemmen als mijn Valse Vrienden iets kunnen bijdragen aan deze vorm van burgerwetenschap.

Ik nodig iedereen uit die nog geen exemplaar van Valse vrienden heeft er een te bemachtigen. Tot 30 november 2023 kan dat - zolang de voorraad strekt - kosteloos door er een op te halen bij een van de onderstaande leden van de Plantenwerkgroep. Stuur een Whatsapp-bericht of email om een tijdstip af te spreken, je krijgt dan ook het exacte adres. Toesturen is i.v.m. kosten en extra administratieve belasting niet mogelijk. Vanaf 1 december zullen de eventueel resterende exemplaren worden verkocht binnen en buiten de KNNV. De opbrengst komt ten goede aan nieuwe activiteiten van de plantenwerkgroep.

Wessel Meijer - Omgeving Croeselaan - wesselmeijer64@gmail.com - 06-34556911

Ria Oosterwaal - Omgeving Zuilen - liaosterwaal@gmail.com - 06-41736603

Richard Janzen - IJsselstein Zuid - rwjanzen@hotmail.nl - 06-81758445

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl

U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Tuindorp, Utrecht).

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl

Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in www.u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-2030630.

125-jarig jubileum

door Frans Coolen

'Wat krijgen we nou', zul je denken als je bovenstaande titel leest. 'We hebben vorig jaar ons 120-jarig jubileum gevierd, dus het volgende jubileum ligt nog ver weg in de tijd'. Dat klopt. Maar aan 125 jaar als jubileum wordt meer waarde gehecht dan aan 120 jaar: vijf kwart-eeuwen. Met andere woorden, 125 jaar bestaan is een groot jubileum. Het is leuk om daar iets bijzonders voor te doen of te maken. Als je dan iets wil presenteren wat veel voorbereidingstijd vergt, moet je er op tijd aan beginnen.

Ter gelegenheid van ons 100-jarig bestaan hebben Cockie Streng en Gerard de Ruiter een bomengids van het Hart van Utrecht gemaakt. Dat was een succes. Mensen vinden bomen aansprekend en bomen spelen een belangrijke ecologische rol in de stedelijke omgeving. Iets soortgelijks, een bomengids, zouden we nu ook kunnen maken, maar dan voor een groter gebied, bijvoorbeeld het 'areaal' van onze afdeling: de Gemeente Utrecht en de omliggende gemeenten. Het idee is om de interessante monumentale bomen te beschrijven, te fotograferen en te plaatsen in de historische context. En daarbij buurtbewoners te interviewen over wat ze weten over de boom. Ook kunnen wandel- of fietsroutes worden opgenomen. De precieze uitvoering moet natuurlijk nog worden uitgewerkt.

Heb je interesse om hieraan mee te doen of aan bij te dragen? Dan kun je dat aangeven via een mail naar: voorzitter@utrecht.knnv.nl

*Bomen van het Domplein verplaatst naar het Maximapark
foto: Frans Coolen*

Activiteiten van de plantenwerkgroep na de zomervakantie

door Richard Janzen

Inventarisatie van het Zwarte Water, de Keizersgracht en de Gruttersdijk

Verzamelaarsplaats: Hoek Gruttersdijk Adelaarstraat

Datum en tijd: zondag 10 en zondag 17 september om 9.30 uur

Opgeven: utrecht.knnv.nl/agenda/

In 2019 en 2021 hebben we de kaden van de Gruttersdijk, de Keizersgracht en het Zwarte water geïnventariseerd. Het is verrassend hoe mooi deze kaden waren. Vorig jaar was het erg droog en dit voorjaar ook. Daarna werd het gunstiger voor planten die op muren groeien. Heeft de vegetatie op de kademuuren zich weten te handhaven ondanks de droge jaren? We volgen bij de inventarisatie het protocol van FLORON. Het komt er op neer dat we ter hoogte van elk huisnummer noteren welke soorten op het verticale gedeelte van de kade groeien en het aantal per soort. Dit doen we ook voor het bovenste randje van de kade.

Gruttersdijk

foto: Richard Janzen

Op de scoreformulieren staan alvast de soorten die we eerder gevonden hebben.

We starten 10 september met de Gruttersdijk. We doen maar één kant van het water. De andere kant heeft een houten beschoeiing, zie foto. De bruggen en twee stenen blokken nemen we ook mee. Zondag 17 september doen we de Keizersgracht, het Zwarte Water en eventueel de rest van de Gruttersdijk. Neem een verrekijker mee. Je kunt niet altijd bij de planten komen.

Fluitenkruid

foto: Richard Janzen

Determineren van Schermbloemen

Plaats: Griftsteede, van Swindenstraat 129 (in Griftpark), Utrecht

Datum en tijd: 19 oktober 19:30 uur tot 21:45 uur

Opgeven: utrecht.knnv.nl/agenda/ uiterlijk op 18 oktober

Fluitenkruid kent iedereen wel, maar er zijn nog veel meer soorten schermbloemen die erg op Fluitenkruid lijken. Willemien Troelstra heeft op de Florondag van 2020 een lezing gehouden over het herkennen van schermbloemen. Haar lezing wil ik als inleiding laten zien. Deze is zo helder, beter dan zij kan het niet. Daarna gaan we in groepjes gedroogde exemplaren van schermbloemen determineren. Ik heb dit jaar een aantal verzameld en gedroogd. Wanneer je zelf ook plantenmateriaal hebt, neem dit dan mee. Daarnaast heb je een loep en flora('s) nodig.

Natuur rond een appartementsgebouw in een Vinexwijk (10)

Een echtpaar eksters in Vleuterweide

door Frans Coolen

Op 6 april van dit jaar zag ik vanuit de erker dat gemeentewerkers bezig waren met het snoeien van de lindebomen in de straat. Her en der lagen bosjes afgeknipte takken op de grond. Mijn oog viel op een van de bomen en ik zag dat zich daarin een groot nest bevond. Het was een eksternest in aanbouw; een paartje eksters was druk bezig met het aanvoeren van takjes om de bouw te voltooien. Leuk, dacht ik, het eerste eksternest in de straat. Het nest bevond zich weliswaar niet pal voor mijn erker, maar dicht genoeg om desnoods met mijn verrekijker het gedrag van de eksters gedurende de broedperiode te volgen. Ik zat bijna eerste rang.

Het eksternest. De snoeiërs hebben het nest laten zitten
foto: Frans Coolen

In het gedeelte van de straat waar ik woon staan in totaal 20 lindebomen. De kans dat de eksters hun nest pal voor mijn erker zouden bouwen is dus niet zo groot. Ik vroeg me toch af waarom ze juist deze specifieke boom hadden genomen om hun nest te bouwen. Het zou toeval kunnen zijn, maar na me een aantal jaren met kraaiachtigen te hebben beziggehouden, weet ik dat deze vogels niets aan het toeval overlaten. Dus waarom juist die boom? Bijgaande foto toont het stratenpatroon van bovenaf. Je kunt het beschouwen als een rechthoekig plein, een platte 'rotonde', omzoomd met appartementsgebouwen, waar vier straten op uit komen: twee aan de korte zijde en twee centraal aan de lange zijde.

Rode pijl: de lindeboom met het eksternest. Rode stip: erker
foto: Google Earth

Middenin ligt een langgerekt grasveld van 7 x 72 meter. Langs iedere zijde van het grasveld staat een rij van 10 lindebomen, een ten noorden en een ten zuiden ervan. Het eksternest bevindt zich in de vijfde boom van de noordelijke rij, redelijk centraal dus met een goed overzicht over het veld. Bovendien is er vanuit het nest een goed (schuin) zicht op de twee straten die aansluiten op de lange zijde. Ergens in de straat die aan de zuidkant aansluit bevindt zich een (losse) kauwenkolonie. Voortdurend vliegen kauwen deze straat in en uit. De eksters hadden een boom pal tegenover de ingang van deze straat kunnen nemen, maar dan zou een tegenoverstaande boom, wanneer die in blad staat, het zicht op de andere straat volledig belemmeren. Mijn conclusie is dan ook dat de eksters voor de plek van hun nest een goede tactische keuze hebben gemaakt.

De aanwezigheid van het eksterpaar en hun nest had meteen drastische consequenties voor de andere vogels in de buurt. Het grasveld werd voorheen vreedzaam gedeeld door eksters, kauwen en Turkse tortels om te foerageren. Maar dat was afgelopen. Je zou kunnen zeggen dat het eksterpaar het hele plein begon te terroriseren. Regelmatige gevleugelde bezoekers werden resoluut verdreven. Als aan de ene kant van het grasveld een kauw landde, kwam een van de eksters vanaf de andere kant aanvliegen en joeg de kauw na tot ver in de straat. Zelfs een kauw die neerstreek op een hooggelegen dakgoot werd verjaagd. Turkse tortels ondergingen hetzelfde lot. Vorig najaar waren de rollen nog omgedraaid. Toen joegen de Turkse tortels nog fel achter de eksters aan. Na een paar weken dictatuur, was het grasveld volledig vogelvrij, met uitzondering van het eksterpaar. Ik zag het tweetal vanuit mijn luie stoel in de erker regelmatig gemoeidelijk samen foerageren. Deze situatie bleef bijna drie maanden ongewijzigd. Het is een mooi voorbeeld van daadkracht die door territoriumdrang wordt losgemaakt.

Het is overigens niet zo dat er, afgezien van het eksterpaar, helemaal geen vogels meer op het grasveld kwamen. Ik heb twee uitzonderingen gezien, die zich incidenteel hebben voorgedaan. De ene is een zwarte kraai. Deze vogel is veel groter dan een ekster, dus dat geeft een behoorlijk overwicht. De eksters reageerden niet op de kraai, al durfden ze die wel tot op pakweg een meter te benaderen. De andere uitzondering is opmerkelijk, het betreft een scholekster. Al een aantal jaren komen scholeksters in de wijk voor. Meestal foerageren ze ergens in het Maximapark, maar nu en dan zie ik ze ook op het grasveld. Ze landen dan in de buurt van een ekster, daar valt immers wat te halen. De scholekster is nauwelijks groter dan de ekster. Echter, de lange rode snavel wordt ongetwijfeld beschouwd als een duchtig wapen. Ook deze twee soorten foerageerden vreedzaam naast elkaar. Nou ja, ongetwijfeld was het een gewapende vrede.

Rechtsboven: de ekster, linksonder: de scholekster
foto: Frans Coolen

In de loop van de lente kwamen bladeren aan de bomen. Ik had geen zicht meer op het nest en een groot gedeelte van het grasveld was aan mijn oog onttrokken. Tussen de bomen door waren nog wel delen van het grasveld te zien. Daar moest ik het mee doen.

Een paar maanden lang waren dus het mannetje en het vrouwtje van uitsluitend hetzelfde eksterkoppeltje te zien. Dat was een mooie gelegenheid om te kijken of ik op grond van uiterlijke kenmerken de ene vogel van de andere kon onderscheiden. Mannetjes en vrouwtjes eksters zijn identiek, dus het had geen zin om op verschillen in geslachtskenmerken te letten. Het mannetje is doorgaans wel wat groter van het vrouwtje, maar dat vond ik moeilijk te constateren. Toch zag ik duidelijk verschillen tussen beide vogels en dacht het ei van Columbus gevonden te hebben. In het algemeen heeft een ekster een brede zwarte streep over de witte flanken. De lengte en breedte van de streep is variabel. Bij de staart is hij breed en vlak voor de zwarte borst wordt hij smaller zodat hij de borst net niet raakt. Eén van de eksters had, vooral aan één flank, een heel smalle en korte streep waardoor het soms leek dat die flank bijna helemaal wit was. In de foto is dat goed te zien. De andere ekster zag er als een normale ekster uit. Maar helaas, de 'witte' ekster schudde regelmatig de veren en dan was dit verschijnsel veel minder goed zichtbaar. De ene ekster leek dan te veel op de andere om zeker te zijn van het onderscheid. Ik moet me dan ook tevreden stellen met de constatering dat het verenkleed van eksters zowel individueel als in tijd er heel verschillend uit kan zien. Ga dit zelf maar na bij de eksters bij jou in de buurt.

Uiterlijk verschil tussen de eksters.
foto: Frans Coolen

Op 6 juni 2023 vroeg in de avond gebeurde er iets opmerkelijks. Ik hoorde typisch kauwengeluid en zag door het raam een aantal kauwen voortdurend dicht langs het raam vliegen. Dat doen ze zelden. Meestal vliegen ze zonder geluid te maken heen en weer van de ene straat naar de andere, en nooit dicht langs de gebouwen. Er moest iets aan de hand zijn en spoedig bleek: het was oorlog! De kauwen waren in de aanval gegaan tegen het eksterpaar. Ze maakten duikvluchten naar de eksters, die daardoor wegvlogen, maar een eindje verderop weer neerstreken. Ze lieten zich niet verjagen. Sterker nog, ze gingen zelf ook voortdurend in de aanval. Het was een kat- en muisspel. Dat bleef zo maar doorgaan. Meestal was het een strijd van twee tegen twee: een koppeltje kauwen tegen een koppeltje eksters. Maar soms kregen de kauwen versterking en voegde zich een ander koppel bij hen. Het eksterpaar bleef zich verbeteren en volhardend verdedigen onder het motto: de aanval is de beste verdediging. Pas toen het ging schemeren luwde de strijd. De kauwen verzamelden zich om naar de gezamenlijke slaapplek te gaan. Uiteindelijk werd het stil. De strijd had ruim anderhalf uur geduurd. Ik was de volgende dag natuurlijk heel benieuwd wie de oorlog had gewonnen. Dat werd meteen duidelijk: de eksters. Het paartje foerageerde weer gemoedelijk op het grasveld zonder ook maar een moment door een kauw lastig gevallen te worden. De orde en de hiërarchie was hersteld. Het bleef verder rustig, de schermutseling heeft zich sindsdien niet meer herhaald.

Hoe moet je dit schouwspel duiden? Het ligt voor de hand om te veronderstellen dat de kauwen de bezetting van het grasveld beu waren en probeerden de territoriale grens te doorbreken. Ook voor kauwen is het grasveld een belangrijk foerageergebied. Dat belang wordt nog vergroot doordat ook kauwen jongen hebben met een grote behoefte aan dierlijke eiwitten. Het grasveld ligt voor de kauwen dichtbij, dus waarom een eind naar het Maximapark vliegen als er op korte afstand wormpjes voor het pikken liggen. Territoriumconflict is een aannemelijke verklaring. Maar er zijn ook vragen. Qua aantal zijn kauwen fors in de meerderheid. Waarom was het in hoofdzaak maar één paartje kauwen dat in de aanval ging? Als collectieve overmacht zouden kauwen erbij gebaat zijn om gezamenlijk tegen de eksters te strijden. Maar dat deden ze niet. Bovendien waren de aanvallen eerder speels dan fel. Nooit kwam het tot fysiek contact dus de strijdende vogels. Het leek dus vooral een partijtje ekstertje pesten waar de kauwen na verloop van tijd genoeg van kregen. Ze gingen daags erna niet door, de lol was voorbij. Een

definitieve verklaring is moeilijk te geven, maar een bijzonder verschijnsel was het wel.

Ongeveer een maand later leek van de ene op de andere dag de vrede gesloten. Zonder enige aanleiding liepen het eksterpaartje en kauwen weer vreedzaam naast elkaar te pikken in het gras alsof er nooit iets was gebeurd. Van enige agressie was totaal geen sprake. Het leek erop dat de broedperiode van de eksters erop zat en ze geen energie meer hoefden te steken in territoriale verdediging.

Ik had gehoopt dat ik ook wat mee zou krijgen over het resultaat van het broeden van de eksters. Daarbij had ik bedelende en fladderende jongen voor ogen die geduldig gevoed werden door oudervogels. Maar helaas, noch op het grasveld, noch in de bomen heb ik jonge eksters gezien. Zou het broeden niet zijn gelukt? Dat is gezien het gedrag van het eksterpaar niet waarschijnlijk. De tweede helft van juni viel mij een voortdurende reuring van ekstergekrijs op in een kersenboom in een van de tuinen achter het appartementsgebouw. In de boom telde ik vier eksters, waarvan er twee voortdurend bleven zitten en de andere heen en weer vlogen. Ook zag ik een keer op een vroege ochtend een viertal eksters op een tuinmuurtje, waarvan er twee met de vleugels klapperden. Het lijkt er sterk op dat de kersenboom dienst deed als tijdelijke basis voor het verzorgen van de jongen. Zeker weet ik het natuurlijk niet. Volgens SOVON beslaat het territorium van eksters enkele hectaren. De afstand van de kersenboom tot de lindeboom met het nest bedraagt hemelsbreed 70 meter. Het is dus heel goed mogelijk dat dit het ekstergezin is behorende bij het nest in de straat. Na een paar weken bleef het gekrijs achterwege. Het broeden en voeden was voltooid.

Het is nu eind augustus. De situatie is weer helemaal als vroeger: peis en vree. Wel zie ik nog steeds het koppeltje eksters regelmatig zij aan zij lopend over het grasveld. Ik heb bewondering voor hun vasthoudendheid en hun trouw aan elkaar. Aan zo'n huwelijksband kunnen veel menselijke echtparen een voorbeeld nemen.

Aktiviteiten afgelopen periode

door Nel van Meijeren, Renee Lommen

Orchideeënextursie Tichelgaten bij Buren, 4 juni

De Tichelgaten is een natuurgebied net buiten Buren, dat gevormd is door afgraving van klei voor de productie van stenen. De plassen zijn ontstaan door het zuigen van zand en door ingrijpen van Staatsbosbeheer. Het resultaat is een bijzonder gebied met plassen van verschillende diepten en een kalkhoudende zandige afzetting als voedingsbodem voor speciale planten. Verder zijn er diverse hagen, struweel en bomen.

Orchideeënextursie Tichelgaten

foto: Renee Lommen

Twaalf mensen hadden zich ingeschreven voor deze wandelexcursie. Het was mooi weer en het was zeker de moeite waard. We zagen talloze Rietorchissen, de wat gedrongenere Vleeskleurige orchis. Uiteraard veel Grote keverorchissen. We zagen een exemplaar van het Hondskruid en een rijkbloeiende Bijenorchtis. En zelfs een bijzondere Havikskruid, als ik me goed herinner.

Bijenorchis

foto: Renee Lommen

Fietsexcursie in Bethunepolder, 19 juni

Met 7 deelnemers fietsen we vanaf de Westbroekse Binnenweg de Bethunepolder in, op weg naar de plasjes aan de Middenweg. Het is zwaar bewolkt, koel, met stevige wind. Na de afgelopen periode van droogte zien we dat er toch voldoende water in de plassen is gebleven en er ook nog wat plas-dras gebied aanwezig is.

De vogels maken er dankbaar gebruik van: Grauwe ganzen met jongen, Meerkoeten met jongen, Krakeenden, Tureluurs, Kieviet, Kokmeeuw, Visdief. En bijzonder: een foeragerende Steltkluut laat zich goed zien! We horen de Kleine karekiet, Rietgors en Graspieper en zien een overvliegende Bruine kiekendief. We vervolgen onze tocht naar de Veenkade en laten ons verrassen door een volop zingende Spotvogel, Puttertjes laten zich horen en de Snor. Verder zien we Bruine kiekendief, biddende Buizerd, Purperreiger, Kuifeenden met jongen.

*Fietsexcursie Bethunepolder
foto: Renee Lommen*

De Meeuwenseweg hebben we met fiets aan de hand afgelopen (is voetpad). De zon breekt af en toe door en gelijk laten zich vlinders zien: Atalanta en Groot dikkopje. Er vliegen 2 Torenvalken, waarvan 1 met prooi en Boeren- en Huiszwaluwen. Ook ontdekken we een juveniele Kieviet.

De vegetatie aan weerszijden van pad en sloot was nu door de droogte aangetast maar ziet er veelbelovend uit. Fietsend langs de Dwarsdijk horen we de Tuinfluiter en vervolgens bij de Kanaaldijk zien/horen we Grote zilverreiger, Visdief, Zwarte stern, Rietgors, Grasmussen. Op de velden van de Westbroekse Zodden langs de Graaf Florisweg zien we bloeiende orchideeën en Vlas.

De Bethunepolder blijft je verrassen!

Botanische Tuin met Bert Schalkx, 17 juli

We vroegen Bert, die ook vrijwilliger is bij de Botanische tuin, om een excursie met ons te doen. Elf deelnemers hadden zich aangemeld. Zij luisterden geboeid naar hetgeen Bert ons vertelde over de verschillende planten en bloemen en wat hij ons liet zien. Wat weet Bert er veel van! Ook vertelde hij dat de botanische tuin bezig is met het aanleggen van een nieuwe evolutietuin, en wel volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten.

*Excursie botanische tuin
foto: Renee Lommen*

Waarom een nieuwe Evolutietuin? 'De oude Evolutietuin is altijd primair een onderwijstuin geweest waar studenten de verwantschappen tussen planten bestudeerden. Deze oude tuin (ook wel Systeemtuin genoemd) dateert uit 1981 en gaat uit van de opvattingen van de Amerikaanse botanicus Cronquist. Hij bepaalde de evolutionaire verwantschappen van planten voornamelijk met behulp van secundaire plantenstoffen. Dat zijn stoffen die de plant zelf aanmaakt, maar die geen rol in de primaire stofwisseling spelen. Inmiddels is met behulp van DNA-onderzoek duidelijk geworden dat de indeling van Cronquist op veel punten niet klopt. Het werd dus tijd voor een nieuwe Evolutietuin. De nieuwe tuin heeft twee voordelen: de Groene tijdmachine voldoet aan de nieuwste wetenschappelijke inzichten rond plantenevolutie én is veel publieksvriendelijker. Bezoekers kunnen straks genieten van een prachtig tuindeel en tegelijkertijd van alles ontdekken over de evolutie van het plantenrijk. De oude Evolutietuin wordt langzaam ontmanteld. In het najaar van 2022 zijn de eerste bomen ingeplant en kwamen er grote rots-

*Excursie botanische tuin
foto: Renee Lommen*

formaties waar straks mossen en varens op kunnen groeien. Veel planten die nu in de huidige tuin staan, worden verplaatst naar de Groene tijdmachine en krijgen ook de educatieve aankleding en de publieksinformatie meer vorm’.

De officiële opening voor het algemene publiek staat gepland voor 2024. Geleidelijk aan zal de oude Evolutietuin dienst gaan doen als evenemententerrein. De nieuwe tuin is een groots ontwerp; zie voor een indruk het drone-filmpje op de site van de Botanische tuin (www.youtube.com/watch?v=BNSSFjMAB-PA).

Uiterwaarden bij Vianen en Viaanse Bos
bron: IVN route app

Wandeling in de uiterwaarden bij Vianen en door het Viaanse Bos, 21 augustus We starten om 10:00 uur bij het pontje naar Vianen aan de kant van Nieuwegein. Na de overtocht nam Tiny Scholtens ons mee op deze wandeling van ruim 6 km door de uiterwaarden.

Het is een heel afwisselend gebied met mooie natuur. Een zeer bloemrijke, interessante vegetatie. Bij het begin van de wandeling ontdekten we twee Sperwers. We wandelden door de Pontwaard, Middelwaard en het Viaanse Bos. Ook zagen we nog een deel van historisch Vianen. De Middelwaard en het Viaanse Bos zijn van het Utrechts Landschap. Het Viaanse Bos bestaat uit wilgengriend met populieren, elzen en rietstroken.

Tiny Scholtens heeft deze wandeling ontworpen voor de IVN Routes App. Daar kun je de wandeling in zijn geheel zien (www.ivn.nl/afdeling/nieuwegein-ijsselstein-eo/natuurroutes/uiterwaarden-bij-vianen-en-viaanse-bos).

Fietsboot bij de Eem/Amersfoort 3 september

Deze bootexcursie is niet doorggegaan. Er waren weinig aanmeldingen.

Wandelroute Sandwijk

bron: www.utrechtslandschap.nl/routes/wandelroute/sandwijk

Activiteiten komende periode

door Renee Lommen

Loofbomenexcursie met René Wassenberg op Sandwijk, 24 september

Als vervolg op de Naaldbomenexcursie afgelopen winter in het Zeisterbos, is het onderwerp nu Loofbomen. Landgoed Sandwijk is een afwisselend gebied met weiden, een parkbos met een serpentinevijver en een langs het gebied stromende Biltse Grift. Dit samen met een goede grond geeft dat bomen zich hier prima thuis voelen. Het kent daarmee een grote verscheidenheid aan boomsoorten. Het gebied is eigendom van het Utrechts Landschap die het samen met een vrijwilligersgroep beheert. Als het heeft geregend kan het hier en daar wat modderig zijn, dus dan zijn goede schoenen wel raadzaam. Aangezien er wat smalle paden zijn is een grote groep niet handig. Maximaal 15 deelnemers.

Aanmelden: utrecht.knnv.nl/agenda/uterlijk 22 september

Paddenstoelenexcursie

foto: Willebrord Dorresteyn

KNNV-excursie paddenstoelen in de Kaapse Bossen, 22 oktober

Willebrord en Willy Dorresteyn zullen deze excursie begeleiden. Er zal een vergunning worden aangevraagd, waardoor we ons ook wat meer buiten de gebaande paden kunnen begeven. We hopen dat het weer in de periode ervoor niet al te droog is zodat

er meer kans is om veel verschillende paddenstoelen te zien. Mensen die naar Vroege Vogels luisteren vinden 11 uur waarschijnlijk een gunstig tijdstip. Om 11 uur kunnen we verzamelen op de parkeerplaats bij bushalte Kaap Doorn, het begin van de weg naar de Ruitenberg (Maarsbergseweg 6, Doorn). Bus 50 richting Veenendaal, bus vanuit Utrecht vertrekt 10:14 uur. komt daar aan om 10:58 uur.

Aanmelden: utrecht.knnv.nl/agenda/

Plannen voor het najaar:

- Presentatie over de vogeltrek in Griftsteede in december
- excursie op de Binnenvelden bij Veenendaal

Heb je suggesties voor excursies? Geef dit dan door: utrecht.knnv.nl/nieuws/ideeenbus-voor-activiteiten.

Vogelgeluiden oefenen

bron: Vogelgeluid.nl

Aankondiging vogelgeluidencursus

Het ligt in de bedoeling van Leo Thijssen in het voorjaar 2024 een cursus van 3 ochtenden te organiseren, bestemd voor beginnende vogelaars.

Het gaat hierbij om vogels te leren herkennen aan hun specifieke zang, roep, geluiden. En natuurlijk ook gewoon genieten van onze vogelontdekkingen.

We gaan op de fiets in de directe omgeving van Utrecht op de fiets eropuit, naar 3 verschillende biotopen met daardoor naar verwachting 3 verschillende groepen vogelsoorten. Ik denk bijv. aan Amelisweerd, WestbroekseZodden, een landgoed.

Dit is een vooraankondiging, in een volgende CONVO komt Leo hierop terug met verdere details. Houd de berichtgeving in CONVO en de website in de gaten!

Excursies op de 3e maandag van de maand

1e etappe van de Heuvelrughike, 18 september

Een wandeling van 18 km over grotendeels onverharde paden. We starten in Huizen, met een mooi pad en met uitzicht over de Oude Zuiderzee. We wandelen langs de Naarder Eng, Bikbergen, de Tafelberg, het Goois Natuurreservaat en nog veel meer mooie natuurgebieden. En we eindigen uiteindelijk bij een bushalte naar Hilversum. Een heel mooie afwisselende wandeling. Vertrek vanuit Utrecht CS met de trein van 9:12 uur naar Hilversum, met een overstap op de bus kunnen we om 10:00 uur starten met wandelen in Huizen.

Opgeven: utrecht.knnv.nl/agenda/ voor zaterdag 16 september.

Tafelberg op de route van etappe 1

bron: www.gooieneemlander.nl/cnt/dmf20190925_83117779?utm_source=google&utm_medium=organic

De Blauwe Kamer bij Wageningen, 16 oktober

De zomerdijk bij de Nederrijn is in 1992 afgegraven zodat het gebied regelmatig overstroomt. De dynamiek van de rivier zorgt voor hoogteverschillen en trekt bijzondere planten en dieren aan. Bloemrijke vegetaties geven de Blauwe Kamer kleur. Op diverse plaatsen groeit wilgenbos en zijn moerassen ontstaan. Een van de wilgenbossen herbergt een grote kolonie lepelaars, een van de ruim 70 soorten broedvogels die het gebied rijk is. De flora is rijk en bestaat soms uit soorten die voorheen niet uit het riviergebied bekend waren, zoals het fraai duizendguldenkruid. Ook de bever voelt zich in de Blauwe Kamer thuis. In de Blauwe Kamer staan restanten van een steenfabriek. Deze fabriek bakte tussen 1890 en 1975 bakstenen van rivierklei. In de hoogtijdagen na de Tweede Wereldoorlog verlieten iedere week 500.000 stenen de fabriek. De wijk Tuindorp in Utrecht is voor een groot deel met stenen uit de Blauwe Kamer gebouwd. Tegenwoordig gebruiken Koniks, Grootoorvleermuizen en wilde bijen de ruïnes om in te schuilen.

Opgeven: utrecht.knnv.nl/agenda/ voor vrijdag 13 oktober; Start 10:00 uur bij het bezoekerscentrum, Blauwe Kamer 15, 6702 PA Wageningen.

Blauwe Kamer

bron: www.utrechtslandschap.nl/bezoekerscentra/blauwe-kamer

De Blauwe kamer is met openbaar vervoer vrij ingewikkeld te bereiken, (mee)rijden per auto is een optie.

Je kunt ook je fiets meenemen in de trein: vertrek 9:17 uur station Vaartsche Rijn, aankomst in Rhenen 9:53 en dan nog 5 km fietsen. Uiterlijk om 15:08 vanaf Rhenen trein terug.

Hooge Kampse Plas en Beukenburg, 20 november

Excursie per fiets. We treffen elkaar bij het fietspad langs de Hooge Kampse Plas. Het blijft altijd een verrassing wat we aantreffen op de plas en op de eilandjes. Zijn de Smienten er al? Daarna fietsen we door naar Beukenburg. Nel heeft daar haar vlindertelroute; we pikken deze route op en maken een wandeling door het gebied.

Start 10:00 uur bij de Hooge Kampse Plas. Bij de roestplaat aan de kant van de Voordorpsedijk.

Opgeven: utrecht.knnv.nl/agenda/ uiterlijk zondag 19 november.

Hooge Kampse Plas

bron: www.utrechtslandschap.nl/gebied/natuur/hooge-kampse-plas-en-polder-voordorp

Onderzoek naar nachtvinders op het Utrecht Science Park

bron: dub.uu.nl/nl/achtergrond/biologiestudenten-op-nachtelijk-onderzoek-de-uithof

Nachtvlinderproject gaat starten

Werkgroep in oprichting?

Jelle Zandveld, werkzaam als universitair docent bij de subfaculteit Biologie van de Utrechtse Universiteit, is in februari 2023 een project over nachtvinders gestart. Het project is in samenwerking met de Botanische tuin. Het lijkt hem leuk om een werkgroep in Utrecht te starten.

Wil je je mogelijk aansluiten bij een op te richten werkgroep, zoek dan rechtstreeks contact met Jelle Zandveld: j.zandveld@uu.nl

Een beschrijving van een onderzoek naar nachtvinders dat vorig jaar werd gedaan vind je hier: <https://dub.uu.nl/nl/achtergrond/biologiestudenten-op-nachtelijk-onderzoek-de-uithof>.

Excursieweekend 2024 KNNV afdeling Utrecht

door Lia Oosterwaal

Met vereende krachten staat er in 2024 weer een mooi afdelingsweekend op ons te wachten. Frans Coolen komt uit Limburg en weet mooie plekken en goede excursieleiders te vinden.

De datum staat al vast: 28, 29 en 30 juni 2024. En er is ook een mooi onderkomen gevonden voor een groep van maximaal 20 personen: 'groenslaperij de Cornelishof', Straat 28, 6042 KV Roermond.

Zoals gebruikelijk start het excursieweekend op vrijdagmiddag. Je kunt vanaf 16.00 uur terecht in de Cornelishof en rond de klok van 17:30 staat er soep met een broodmaaltijd klaar. Het excursieweekend eindigt op zondagmiddag.

De details van het programma moeten nog ingevuld worden. In grote lijnen wijkt de opzet niet af van voorgaande jaren: aankomst op vrijdag, een maaltijd en dan een avondwandeling. Op zaterdag zijn we de hele dag op stap, meestal onder begeleiding van lokale deskundigen. We nemen een lunchpakket mee. 's Avonds halen we een maaltijd op bij de plaatselijke afhaal. Op zondagochtend is de laatste excursie (onder begeleiding), waarna iedereen haar of zijns weegs gaat.

Ben je voornemens om deel te nemen, noteer dan de data alvast in je agenda en houd de berichtgeving op de website (utrecht.knnv.nl/agenda/) en CONVO in de gaten.

Indien onbestelbaar retour: Beethovenlaan 21, 3533 ER Utrecht

Ijzeren Rijn in NP De Meinweg
foto: Paul Damoiseaux

GEZOCHT!!
PENNINGMEESTER

door Maarten Drost

Omdat de huidige penningmeester meer tijd wil besteden aan veldbiologie, is er een vacature voor penningmeester van de KNNV afdeling Utrecht. De functie gaat in per ALV april 2024.

De penningmeester beheert de financiën van de afdeling in Excel. De grootste taak is het innen van de contributie. Sinds het versturen van betaalverzoeken via email, kost deze taak niet veel tijd meer. Daarnaast maak je begroting, balans en financieel verslag.

Het is handig als de penningmeester enige affiniteit met getallen heeft, maar het is geen moeilijk werk. Het bestuur vergadert 4x per jaar.

Activiteiten in Vogelvlucht

Voor details zie utrecht.knnv.nl/agenda/

18 sep	Heuvelrughike etappe 1
24 sep	Loofbomenexcursie Sandwijck
16 okt	Blauwe Kamer
22 okt	Paddenstoelen Kaapse Bossen
20 nov	Hooge Kampse Plas

Voor elke excursie staat het aanmeldingsformulier op utrecht.knnv.nl/agenda/

De CONVO is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Sluitingsdatum kopij voor de volgende CONVO: **14 november 2023**. Kopij aanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl

Een abonnement op de CONVO zonder lidmaatschap kost €11,75 per jaar (na 1 februari 2023: €13,25).

Contributie/lidmaatschap 2023: Gewoon lid: € 30,75 (na 1 februari 2023: €32,25); huisgenootlid: € 12,75 (na 1 februari 2023: €14,25); jeugdlid*: € 18,25 (na 1 februari 2023: €19,75) te voldoen op rekening NL96INGB0000512683 t.n.v. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver. Afd. Utrecht. Vanaf 1 oktober 2023 bedraagt de contributie €7,00 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen:

ljm.thijssen@casema.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 25 wordt.